

Türkmenistanyň Sport we ýaşlar
syýasaty ministriniň
2022-nji ýylyň 30-njy iýunynda
çykaran 175-Ö belgili buýrugy bilen
tassyklanyldy

Hünär synagynda bedenterbiýe we sport hünärmenlerine bildirilýän talaplar

1. Şu Talaplar tälimçi-mugallymlara, instruktör-usulyýetçilere (metodistlere) hem-de beýleki bedenterbiýe we sport hünärmenlerine degişlidir.

2. Ýokary hünär derejeli tälimçi-mugallymyna bildirilýän talaplar aşakdakylardan ybaratdyr:

1) bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär biliminiň bolmagy;

2) öz hünäri boýunça 5 (bäs) ýyldan az bolmadyk iş döwründe hünär derejesini ýokarlandyrmak bilen bagly gurnalýan okuwlary (seminar-maslahatlary) geçen bolmagy hem-de birinji hünär derejesiniň bolmagy;

3) taýýarlan türgeni bilen 2 (iki) ýyl işlän bolmagy we soňky 2 (iki) ýylyň dowamynda aşakdaky talaplaryň haýsy hem bolsa biriniň bolmagy:

a) Olimpiýa oýunlarynda, Paralimpiýa oýunlarynda we Surdlimpiýa oýunlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-10-njy orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 2 (iki) türgeni gatnaşyjy bolmagy;

b) Aziýa oýunlarynda, talyplaryň arasynda geçirilýän Uniwersiadalarda, Surdlimpiýa oýunlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-8-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

ç) ýaşlaryň arasynda geçirilýän Olimpiýa oýunlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-4-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-8-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

d) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sport görnüşler boýunça dünýä çempionatlarynda we kuboklarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-6-

njy orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 3 (üç) türgeni gatnaşyjy bolmagy;

e) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sport görnüşler boýunça Aziýa çempionatlarynda, talyplaryň arasynda geçirilýän dünýä çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-4-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-10-njy orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

ä) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sport görnüşler boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda dünýä çempionatlarynda we kuboklarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 3 (üç) türgeni gatnaşyjy bolmagy;

f) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sport görnüşler boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda Aziýa çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-4-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

g) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girmeyän sport görnüşler boýunça dünýä çempionatlarynda we kuboklarynda, talyplaryň arasynda geçirilýän Uniwersiadalarda hem-de dünýä çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-3-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 3 (üç) türgeni taýýarlan bolmagy;

h) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girmeyän sport görnüşler boýunça Aziýa çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-2-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-4-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

i) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girmeyän sport görnüşler boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda dünýä çempionatlarynda we kuboklarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-3-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

j) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girmeyän sport görnüşler boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda Aziýa çempionatlarynda ýeke-täk sportuň

görnüşleri boýunça 1-2-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-4-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

ž) maýyplygy bolan adamlaryň sport görnüşleri boýunça geçirilýän dünýä we Aziýa çempionatlarynda, maýyplygy bolan adamlaryň Bütindünýä ýörite olimpiýa oýunlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-4-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-10-njy orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

k) maýyplygy bolan adamlaryň sport görnüşleri boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda geçirilýän dünýä ýa-da Aziýa çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-10-njy orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy.

3. Birinji hünär derejeli tälimçi-mugallymyna bildirilýän talaplar aşakdakylardan ybaratdyr:

1) bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär biliminiň bolmagy;

2) öz hünäri boýunça 5 (bäs) ýyldan az bolmadyk iş döwrüniň hem-de ikinji hünär derejesiniň bolmagy;

3) taýýarlan türgeni bilen 2 (iki) ýyl işlän bolmagy we soňky 2 (iki) ýylyň dowamynda aşakdaky talaplaryň haýsy hem bolsa biriniň bolmagy:

a) Aziýa oýunlarynda we Surdlimpiýa oýunlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-8-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-10-njy orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

b) ýaşlaryň arasynda geçirilýän Olimpiýa oýunlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-10-njy orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

ç) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sportuň görnüşleri boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda dünýä çempionatlarynda we kuboklarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-8-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 2 (iki) türgeni gatnaşygy bolmagy;

d) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sport görnüşler boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda Aziýa çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-6-njy orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 2 (iki) türgeni gatnaşyjy bolmagy;

e) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sport görnüşler boýunça geçirilýän halkara sport ýaryşlarynda 1-2-nji orny eýelän 2 (iki) türgen taýýarlan bolmagy;

ä) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girmeyän sport görnüşler boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda dünýä çempionatlarynda we kuboklarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-5-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-8-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni gatnaşyjy bolmagy;

f) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girmeyän sportuň görnüşleri boýunça ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda Aziýa çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-3-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-4-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy;

g) maýyplygy bolan adamlaryň sport görnüşleri boýunça geçirilýän dünýä we Aziýa çempionatlarynda, maýyplygy bolan adamlaryň Bütindünýä ýörite olimpiýa oýunlarynda, ýaşlaryň Paralimpiýa oýunlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-8-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-12-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

h) ýaşlaryň we ýetginjekleriň arasynda maýyplygy bolan adamlaryň sport görnüşi boýunça geçirilýän dünýä ýa-da Aziýa çempionatlarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-8-nji orny eýelän 1 (bir) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-12-nji orny eýelän 2 (iki) türgeni taýýarlan bolmagy;

i) sportuň görnüşleri boýunça Türkmenistanyň çempionatlarynda (ýokary liga) we kuboklarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-nji orny eýelän 3 (üç) türgeni taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-2-nji orny eýelän 3 (üç) türgeni taýýarlan bolmagy;

j) sportuň görnüşleri boýunça ýaşlaryň ýa-da ýetginjekleriň arasynda Türkmenistanyň birinjiliklerinde ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-nji orny

eýelän 4 (dört) türgenini taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-2-nji orny eýelän 4 (dört) türgenini taýýarlan bolmagy.

4. Ikinji hünär derejeli tälimçi-mugallymyňa bildirilýän talaplar aşakdakylardan ybaratdyr:

1) bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär biliminiň bolmagy;

2) öz hünäri boýunça 3 (üç) ýyldan az bolmadyk iş döwrüniň bolmagy;

3) taýýarlan türgenini bilen 2 (iki) ýyl işlän bolmagy we soňky 2 (iki) ýylyň dowamynda aşakdaky talaplaryň haýsy hem bolsa biriniň bolmagy:

a) Olimpiýa oýunlarynyň düzümine girýän sportuň görnüşleri boýunça geçirilýän halkara sport ýaryşlarynda 3-nji orny eýelän 1 (bir) türgenini taýýarlan bolmagy;

b) sportuň görnüşleri boýunça Türkmenistanyň çempionatlarynda (ýokary liga) we kuboklarynda ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-2-nji orny eýelän 2 (iki) türgenini taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 1-3-nji orny eýelän 2 (iki) türgenini taýýarlan bolmagy;

ç) sportuň görnüşleri boýunça ýaşlaryň ýa-da ýetginjekleriň arasynda Türkmenistanyň birinjiliklerinde ýeke-täk sportuň görnüşleri boýunça 1-2-nji orny eýelän 3 (üç) türgenini taýýarlan bolmagy, toparlaýyn sportuň oýun görnüşleri boýunça 3-nji orny eýelän 3 (üç) türgenini taýýarlan bolmagy;

d) Türkmen döwlet bedenterbiýe we sport institutyny, mugallymçylyk institutlarynyň bedenterbiýe fakultetini we bedenterbiýe we sport ugry boýunça ýörite orta hünär mekdebini tapawutlanan diplom bilen tamamlan we türgen wagty “Türkmenistanyň halkara derejeli sport ussady” we/ýa-da “Türkmenistanyň sport ussady” diýen ady bolan we 2 (iki) ýyldan köp bolmadyk möhletde işe başlan bolmagy.

5. Derejesiz tälimçi-mugallym – bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär bilimli bolmalydyr.

6. Ýokary hünär derejeli instruktur-usulyýetçilere (metodistlere) hem-de beýleki bedenterbiýe we sport hünärmenlerine bildirilýän talaplar aşakdakylardan ybaratdyr:

1) bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär biliminiň bolmagy;

2) birinji hünär derejesiniň bolmagy;

3) degişli sportuň görnüşi boýunça işläp taýýarlan usuly gollanmalary iş tejribesine ornaşdyrylan bolmagy, şol sanda şu aşakda sanalyp geçilýän talaplaryň haýsy hem bolsa biriniň bolmagy:

a) ýokary hünär okuw mekdeplerinde sportuň görnüşleri boýunça tälimçi-mugallym we/ýa-da mugallymçylyk wezipesinde 5 (bäş) ýyldan az bolmadyk iş döwrüniň bolmagy;

b) birinji hünär derejeli bedenterbiýe we sport boýunça hünärmen, hem-de instruktur-usulyýetçi (metodist) wezipesinde 5 (bäş) ýyldan az bolmadyk iş döwrüniň bolmagy.

7. Birinji hünär derejeli instruktur-usulyýetçilere (metodistlere) hem-de beýleki bedenterbiýe we sport hünärmenlerine bildirilýän talaplar aşakdakylardan ybaratdyr:

1) bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär biliminiň bolmagy;

2) ikinji hünär derejesiniň bolmagy, şeýle hem aşakdaky talaplaryň haýsy hem bolsa biriniň bolmagy:

a) Türkmenistanyň Sport we ýaşlar syýasaty ministrliginde bölüm başlygy ýa-da bölümiň başlygynyň orunbasary wezipesinde 5 (bäş) ýyl, bölümiň hünärmeni wezipesinde 6 (alty) ýyl işlän bolmagy;

b) Türkmenistanyň ýokary sport ussatlygy mekdebinde, Türkmenistanyň Sport we ýaşlar syýasaty ministrliginiň Sport mekdebinde, ýaş olimpiýaçylary taýýarlaýan sport mekdep-internatlarynda we Futbol boýunça geljekki olimpiýaçylaryň ýöriteleşdirilen çagalar-ýetginjekler sport mekdebinde ýolbaşçy wezipelerinde 5 (bäş) ýyl işlän ýa-da instruktur-usulyýetçi (metodist) wezipesinde 6 (alty) ýyl işlän bolmagy;

ç) Welaýat we Aşgabat şäher sport we ýaşlar syýasaty Baş müdirliklerinde ýolbaşçy wezipelerinde 5 (bäş) ýyl işlän ýa-da şäher we etrap sport we ýaşlar syýasaty bölümlerinde ýolbaşçy wezipelerinde 6 (alty) ýyl işlän bolmagy;

d) Welaýat we Aşgabat şäher sport we ýaşlar syýasaty Baş müdirlikleriniň garamagyndaky sport mekdepleriniň müdiri, orunbasarlary wezipelerinde 6 (alty) ýyl işlän ýa-da instruktur-usulyýetçi (metodist) wezipesinde 7 (ýedi) ýyl işlän bolmagy;

e) ýokary hünär okuw mekdeplerinde sportuň görnüşleri boýunça tälimçi-mugallym we/ýa-da mugallymçylyk wezipesinde 6 (alty) ýyldan az bolmadyk iş döwrüniň bolmagy.

8. Ikinji hünär derejeli instruktur-usulyýetçilere (metodistlere) hem-de beýleki bedenterbiýe we sport hünärmenlerine bildirilýän talaplar aşakdakylardan ybaratdyr:

1) bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär biliminiň bolmagy;

2) şeýle hem şu aşakdaky talaplaryň haýsy hem bolsa biriniň bolmagy:

a) Türkmenistanyň Sport we ýaşlar syýasaty ministrliginde bölüm başlygy ýa-da bölümiň başlygynyň orunbasary wezipesinde 3 (üç) ýyl, bölümiň hünärmeni wezipesinde 4 (dört) ýyl işlän bolmagy;

b) Türkmenistanyň ýokary sport ussatlygy mekdebinde, Türkmenistanyň Sport we ýaşlar syýasaty ministrliginiň Sport mekdebinde, ýaş olimpiýaçylary taýýarlaýan sport mekdep-internatlarynda we Futbol boýunça geljekki olimpiýaçylaryň ýöriteleşdirilen çagalar-ýetginjekler sport mekdebinde ýolbaşçy wezipesinde 3 (üç) ýyl işlän ýa-da instruktur-usulyýetçi (metodist) wezipesinde 4 (dört) ýyl işlän bolmagy;

ç) Welaýat we Aşgabat şäher sport we ýaşlar syýasaty Baş müdirliklerinde ýolbaşçy wezipesinde 3 (üç) ýyl işlän ýa-da şäher we etrap sport we ýaşlar syýasaty bölümlerinde ýolbaşçy wezipesinde 4 (dört) ýyl işlän bolmagy;

d) Welaýat we Aşgabat şäher sport we ýaşlar syýasaty Baş müdirlikleriniň garamagyndaky sport mekdepleriniň müdiri, orunbasarlary wezipesinde 4 (dört) ýyl işlän ýa-da instruktur-usulyýetçi (metodist) wezipesinde 3 (üç) ýyl işlän bolmagy;

e) ýokary hünär okuw mekdeplerinde sportuň görnüşleri boýunça tälimçi-mugallym we/ýa-da mugallymçylyk wezipesinde 4 (dört) ýyldan az bolmadyk iş döwrüniň bolmagy.

9. Derejesiz instruktur-usulyýetçi (metodist) hem-de beýleki bedenterbiýe we sport hünärmen – bedenterbiýe we sport ugry boýunça orta hünär we/ýa-da ýokary hünär bilimli bolmalydyr.

10. Şu Talaplaryň ikinji-dokuzynjy böleklerinde görkezilen bedenterbiýe we sport hünärmenleri Türkmenistanyň Konstitusiýasyny, “Bedenterbiýe we sport hakynda”, “Bilim hakynda”, “Çaganyň hukuklarynyň döwlet kepillikleri hakynda”, “Korrupsiýa garşy hereket etmek hakynda” Türkmenistanyň Kanunlaryny, Türkmenistanda bedenterbiýäni we sporty goldamagyň we ösdürmegiň döwlet maksatnamalaryny, beýleki bedenterbiýe we sport

çygryndaky kadalaşdyryjy hukuk namalaryny, şeýle hem okuw-türgenleşik işlerinde ýerine ýetirmeli howpsuzlyk kadalaryny, sport boýunça okuw-türgenleşik işlerini guramaklygyň ulgamyny, Türkmenistanyň zähmet kanunçylygyny, daşky gurşawy goramak, ýangyn howpsuzlyk we sanitariýa-gigiýena kadalaryny bilmelidirler.